

RUTTE

Dat is een opvatting, heb ik gegeven bij een politiek debat. Dat is geen beleid van de regering, is niet ons beleid om mensen daar te laten sterven.

FRESEN

Maar ik vraag of u het nog steeds vindt?

RUTTE

Ja persoonlijk heb ik die opvatting nog steeds, maar het is geen kabinetsbeleid, het is ook geen kabinetsopvatting zoals het ook geen opvatting was van het vorige kabinet. Maar persoonlijk: ja, ik had die opvatting in de campagne van 2015, die is niet veranderd. Maar dat is mijn persoonlijke opvatting, nogmaals: geen beleid. En daarmee geen opvatting van de hele coalitie.

FRESEN

Oké. Nou staan er deze week twee Nederlandse IS-vrouwen bij de ambassade in Turkije met kinderen. Eentje is het Nederlanderschap ontnomen. Wat moet je daar dan mee?

RUTTE

Stap voor stap. Nu eerst kijken wat de Turken gaan doen. Die zijn nu eerst aan zet.

FRESEN

Maar die Turken zullen waarschijnlijk zeggen: nou Nederland, vraag maar om uitlevering. Neem ik aan.

RUTTE

Gaan we allemaal afwachten, daar zijn in het verleden allerlei scenario's, je kunt uit het verleden allerlei scenario's afleiden. Ook dat de Turken wel zelf dingen doen. Dus dat gaan we eerst afwachten, we doen het echt stap voor stap.

FRESEN

Is dit iets waarvan u zegt, want je ziet eigenlijk dat zij uit dat kamp zijn weggegaan, daar zijn ze uit ontsnapt, je mag ervan uitgaan dat dat kennelijk redelijk eenvoudig is en dat dat vaker gaat gebeuren.

RUTTE

Dat weten we niet en dat weten we echt niet, of dat zo is. En de situatie in en rondom die kampen is verre van stabiel en is ook zeker niet stabiel geworden door de inval in Noord-Syrië. En ik dacht dat deze vrouwen uit een kamp kwamen wat iets buiten dat directe invalgebied lag, maar uiteraard heeft de inval in Noord-Syrië van Turkije effecten op het hele gebied. Ook omdat natuurlijk de Koerden zelf zich hebben moeten verhouden tot die Turkse inval. Het Nederlandse beleid is: we gaan geen mensen daar weghalen, dat is gewoon te gevaarlijk. En als mensen zich melden bij een Nederlandse post in Erbil of in Ankara of nou waar heb je ze nog meer, in Bagdad, misschien in Istanbul, is wel heel ver weg, dan moeten we ons daartoe verhouden. In het verleden is ook wel voorgekomen dat mensen hiernaartoe zijn gehaald, vast worden gezet en in de berechting gaan. Maar dat is altijd stap voor stap, je kunt dat nu niet precies uitleiden.

FRESEN

Nee maar als u zegt 'we gaan daar geen mensen weghalen', dat was altijd het veiligheidsargument en dat zal er nog steeds zijn. Maar als het nu zo is dat ze die kampen uitlopen, dan raak je misschien de controle erover kwijt en is dat risico dan niet veel groter?

RUTTE

Het punt is: we weten niet precies hoe dat zit. Het is niet helemaal in kaart te brengen. Er is op dit moment geen beeld dat op grote schaal die kampen of dat kamp leegstroomt. Deze vrouwen hebben zich nu gemeld, hebben aangeklopt bij de ambassade in Ankara en zitten nu in Turkse detentie en nu gaan we kijken wat de Turken gaan doen.

FRESEN

En mocht het zo zijn dat die Turken zeggen 'nou vraag maar om uitlevering', dan vindt u dat ze hier berecht moeten worden?

RUTTE

Ik vind dat we dan opnieuw naar de situatie moeten kijken. Je moet echt dit soort dingen, geen als-dan-vragen beantwoorden. Gewoon per geval bekijken. In het verleden is het voorgekomen dat we als mensen zich gemeld hadden ze naar Nederland kwamen. En wat hier precies gaat gebeuren is echt stap voor stap.

FRESEN

Maar dreigt Nederland niet gewoon klem te komen te zitten juridisch? Want als dit vaker gaat gebeuren, dan krijg je een situatie dat je op een gegeven moment toch die mensen terug moet nemen als ze Nederlanderschap hebben.

RUTTE

Waarom? Begrijp ik niet. Uit die kampen gaan halen?

FRESEN

Nee, niet uit die kampen gaan halen. Maar als ze zichzelf melden bij allerlei diplomatieke vertegenwoordigingen daar, omdat dat door de veranderde situatie in Noord-Syrië...

RUTTE

Nee maar het Nederlandse beleid is: als jij je meldt bij een diplomatieke vertegenwoordiging, dan is dat een denkbare route.

FRESEN

Ja dan krijg je bijstand, maar dat wil nog niet zeggen dat het vliegtuig voor je klaarstaat om naar Schiphol te gaan.

RUTTE

Nee precies, zo is het, ja.

FRESEN

Maar gaat dat niet, bent u niet bang dat dat gewoon toch de praktijk gaat worden en dus het nationale veiligheidsrisico groter wordt?

RUTTE

Nee maar jongens, het is daar... Nou ja, dat zie ik eerlijk gezegd niet. We staan natuurlijk in nauw contact met andere Europese landen, het is natuurlijk niet zo dat het zo makkelijk is om fort Europa binnen te dringen. Natuurlijk, er kunnen mensen zich verschuilen in vluchtelingenstromen dus daar moet je uitermate alert op zijn. Maar we nemen allerlei maatregelen om ervoor te zorgen dat er geen heimelijke terugkeer is. Zo hebben we bijvoorbeeld, worden deze mensen gesignaleerd in het Schengen-informatiesysteem, mensen die in die kampen zitten. Is tegen alle onderkende uitreizigers een Europees arrestatiebevel uitgevaardigd. De paspoorten van uitreizigers zijn gesignaleerd en ongeldig verklaard. Dus dat betekent dat ze niet over geldige reisdocumenten beschikken. Het is nog niet zo heel makkelijk om dan zomaar in Nederland te komen. Ik sluit niet uit dat het kan gebeuren. Twee, we staan natuurlijk in nauw contact met onze Europese partners. Daar zien we op dit moment dat niemand bezig is actief mensen weg te halen. Je moet ook niet vergeten, als je het wel doet, dat na een eventuele berechting mensen natuurlijk in het Schengen-gebied dan ook kunnen gaan reizen. Dus het is allemaal echt nog niet zo eenvoudig.

FRESEN

Nederland heeft steeds gezegd: we moeten ze daar berechten.

RUTTE

Ja.

FRESEN

Daar is minister Blok onder anderen mee bezig. Zit daar nog een beetje schot in, dat daar een kans op is dat dat gaat gebeuren?

RUTTE

Ook daarvoor heb ik gemerkt met de Turkse vluchtelingendeal in 2016, dat als je op een gegeven moment denkt 'het gaat echt niet meer lukken', dat er ineens een doorbraak kan komen. Op dit moment zijn de signalen minder positief, kijk naar de interviews bij Nieuwsuur dacht ik was het met de Iraakse minister van Buitenlandse Zaken. Hij heeft mij ook bezocht maandagmiddag.

FRESEN

Die zei gewoon: nee, gaan wij niet doen.

RUTTE

Precies, dus die is er heel duidelijk over. Maar ik herinner mij natuurlijk vergelijkbare uitlatingen van Turken, Turkse autoriteiten in januari februari 2016 als het ging over de vraag: kunnen wij komen tot een Europees-Turkse vluchtelingendeal? Je weet nooit

precies hoe dat loopt. Wij blijven daar vreselijk hard aan werken, met een coalitie van landen. Blok heeft daar ook een hele bijeenkomst over gehad in VN-verband in New York eind september. Dus ook aan dat spoor blijven wij werken.

KOOLE (RTL NIEUWS)

U noemde Nederland in uw inleiding een rechtsstaat. Er ligt een rechterlijke uitspraak over twee andere IS-kindjes van 0 en 3 jaar. En ook die wil u niet terughalen. Kunt u dat uitleggen?

RUTTE

Nee, gerechtelijke bevelen voeren wij uit. Maar het moet wel kunnen. Dus wij kijken dan per bevel of het mogelijk dat op een veilige manier te doen. Dus het wordt per geval bekeken. En wij hebben natuurlijk eerder met een Franse poging twee weeskinderen teruggehaald, dat was Pinksteren. En daar is het tot nu toe bij gebleven. Simpelweg omdat de situatie daar gevaarlijk is. Dus het is niet zo dat wij de rechterlijke uitspraak niet uitvoeren, alleen je moet natuurlijk kijken: hoe kun je hem uitvoeren? En het is op dit moment niet mogelijk om veilig of enigszins veilig dat gebied in te gaan.

KOOLE

En heeft u wel signalen uit uw internationale contacten dat er misschien binnenkort wel iets mogelijk is? Want die kindjes, daar gaat het natuurlijk niet beter mee hoe langer ze daar zitten.

RUTTE

Nee dat is natuurlijk verschrikkelijk drama voor die kinderen. Dat zijn natuurlijk wel risico's die die ouders genomen hebben. Ik vind het verschrikkelijk voor de kinderen, die twee weeskinderen zijn uiteindelijk dus met Pinksteren teruggekomen. Het punt natuurlijk met kinderen is, hoe tragisch ook, dat dan ook de vrouwen meekomen en als je niet oppast uiteindelijk verdere gezinshereniging. Want je kunt de kinderen niet alleen weghalen. Nou bij die weeskinderen was er geen vrouw dus dat was overzichtelijk. Hoe erg voor die kinderen zelf natuurlijk ook, maar dat maakte dat een iets andere casus. Ja, weet je, dus dat moet je natuurlijk van geval tot geval bekijken. Maar op dit moment is het simpelweg te onveilig, is er ook geen beweging die ik waarneem bij Europese bondgenoten binnen het Schengen-systeem dat zij bezig zijn mensen daar weg te halen.

KOOLE

Maar als ik u goed beluister zegt u: mocht die beweging er wel komen, dan sluiten we aan, dan halen we die kinderen hierheen.

RUTTE

Dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat wij in nauw contact staan met onze Europese collega's: wat doen jullie? Die doen ook niks, wij doen ook niks. En het is niet zo dat wij wachten tot een ander wat doet. Wij hebben met elkaar overleg van: wat is het beste? En de communis opinio is tot nu toe dat het echt te onveilig is om daar naar binnen te gaan.